

IRIDA NILSSON

HUNDÄGARNNA

NATUR &
KULTUR

Läroarstöo av Pär Sahlin

Läroarstöo till

av Pär Sahlin

Det här är en läroarhandledning till boken *Hundägarna* av författaren Frida Nilsson, utgiven av bokförlaget Natur & Kultur. Illustrationerna i boken är gjorda av Alexander Jansson. I läroarhandledningen finns tankar, idéer och förslag på hur du kan arbeta med boken tillsammans med dina elever.

Om boken

Hundägarna handlar om pojken Martin, som adopterats av bonden Pär Pärsson. När gårdshunden Jack jagas bort från gården bestämmer sig Martin för att följa med. Kanske kan han hitta sin riktiga pappa någonstans därute. De två vännerna får sedan vara med om en händelsefylld resa där de på rymmen möter flera luggslitna gestalter. Till slut når de pensionatet som Jack målat upp som ett paradiset. I verkligheten har det tagits över av ett gäng hundar som lever på marginalen utanför samhället.

Hundägarna är den första delen i en fartfylld äventyrsberättelse där hundar och människor lever sida vid sida. Den andra delen heter *Kattjägarna*. Böckerna är löst inspirerade av Harry Martinssons självbiografiska böcker *Nässlorna blomma* och *Vägen ut*.

Högläsning

Boken lämpar sig väl för högläsning. Under läsningen är det bra om du samtidigt kan låta eleverna ta del av illustrationerna. Antingen genom att hålla upp boken eller projicera illustrationerna med hjälp av exempelvis en dokumentkamera.

Samtala om läsningen

Att låta eleverna samtala om texten före, under och efter läsningen fungerar som ett stöd för att förstå det de läser. Samtalet gör det också möjligt för eleverna att sätta ord på tankar och känslor som läsningen ger och att tillsammans med andra fördjupa dessa upplevelser.

Samtalen kan röra sig kring frågor om handlingen, karaktärerna och miljöerna men också om språket eller berättartekniska drag. Använd dig gärna av samtalsmodeller som uppmuntrar eleverna att våga prata och delge sina tankar, till exempel EPA-modellen där eleverna först funderar Enskilt, sedan i Par för att därefter diskutera gemensamt med Alla.

Före läsningen

Låt eleverna titta på omslaget till boken. Be dem fundera utifrån följande frågor:

- Vad föreställer omslaget?
- Vilka personer/djur ser du?
- Finns det något på omslaget som gör dig nyfiken? Vad är det?
- Finns det något på omslaget som du undrar över eller inte förstår? Vad är det?
- Vad tror du kommer att hända i boken? Ta hjälp av både omslag och boktitel.

Under läsningen

Här nedan följer förslag på några uppgifter att göra under läsningen.

Första kapitlet

Läs det första kapitlet i boken högt för eleverna. Samtala utifrån nedanstående frågor.

1. Vad får du veta om Martin?
2. Vad får du veta om platsen där han bor? Hur hamnade Martin där?
3. Vem är Jack? Varför är han tvungen att lämna gården?
4. På vilket sätt är Pär Pärsson en hård människa? Ge exempel från kapitlet.
5. Varför har inte Martin börjat skolan?
6. Vad är Martins högsta dröm?
7. Vad menar Martin när han säger att hans liv inte är ett utan tre?
8. Vad tror du kommer att hända längre fram i boken?

Allmänna frågor till övriga kapitel

Här nedan följer allmänna frågor som kan ställas efter varje läst kapitel.

- Vad handlar kapitlet om? Sammanfatta händelserna.
- Vilka nya personer/djur möter Martin och Jack i kapitlet?
- Vilka nya platser kommer de till?
- Hur reagerar Martin och Jack på händelserna som de är med om? Vilka olika känslor har de?
- Vad tyckte du var mest intressant/mest spännande att läsa om i kapitlet? Varför tyckte du det?
- Vad i kapitlet blev du mest glad, ledsen, arg eller förvånad över? Förklara varför?
- Fanns det något i kapitlet som du inte förstod eller undrade över? Vad var det?
- Vad tror du kommer att hända längre fram?

Människor och hundar

I boken lever hundar och människor sida vid sida. Men hundarna behandlas ofta hårt och som mindre värda än människorna. Detta gör framför allt Jack upprörd, han manar alla hundar att göra uppror mot orättvisorna. Samtidigt är både hundar och människor i boken inte en-dimensionella utan både onda och goda, omtänksamma och själviska, upproriska och lågmälda. Samtala med eleverna under läsningen om människorna och hundarna i boken och deras relation till varandra.

Låt eleverna svara på frågor som exempelvis:

- Vilka hundar och människor möter Martin och Jack i detta kapitel?
- Vad får du veta om hundarna/människorna?
- Hur ser hundarna/människorna ut?
- Hurdana är hundarna/människorna? Vilka egenskaper har de? Varför tror du att de gör som de gör i berättelsen?
- Vad tycker Martin och Jack om hundarna/människorna som de möter?
- Vilken betydelse tror du att hundarna/människorna som de möter kommer att ha i berättelsen?

Berättelsens tid

Hundägarna utspelar sig i Sverige under tidigt 1900-tal. Sverige var på många sätt ett annat land än det eleverna lever i idag. Under läsningen kan det finnas skäl att berätta och förklara detta för eleverna. Centralt i boken är beskrivningen av det orättvisa klassamhället med sina stora klassklyftor. Här finns kampen för rättigheter som rösträtt och jämlikhet. I boken är det framför allt den belästa revolutionära hunden Jack som beskriver hur illa det är ställt för underklassen (underhundarna) i Sverige. Samtala och berätta för eleverna om dåtidens Sverige och sätt in boken i sitt historiska sammanhang.

Låt eleverna svara på frågor som exempelvis:

- Hur tror du att det var att leva i ett land som Sverige under början av 1900-talet? Ge exempel från boken.

- Vilka orättvisor fanns i Sverige under början av 1900-talet? Ge exempel från boken. Hur ser det ut idag?
- Vilka skillnader var det om du var fattig eller rik i Sverige under början av 1900-talet? Ge exempel från boken. Hur ser det ut idag?

Samla på ord och uttryck

Bokens språk är både mustigt och tidstypiskt. Här finns ord och uttryck som eleverna troligtvis inte känner till. Trots utmanande ord och uttryck kan eleverna troligtvis ändå följa med i händelseförloppet. Hundar och människor pratar på dialekt och svär en hel del vilket skapar både karaktär och trovärdighet till berättelsen.

Här nedan följer ändå några förslag på övningar och uppgifter att göra kring ord och uttryck.

- Samla på utmanande ord och uttryck som ni stöter på under läsningen. Skriv upp dem på tavlan eller projicera dem på annat sätt. Låt eleverna gissa vad orden betyder genom att läsa dem i sitt sammanhang. Be dem att slå upp orden i en ordlista. Vilka synonymer eller antonymer finns till orden? Låt eleverna pröva att skriva egna meningar där orden finns med.
- I boken finns en rad ålderdomliga ord som vi i dag inte längre använder. Samla på ord som exempelvis ”fjärdingsman”, ”socken”, ”barnarov”, ”bolster”. Låt eleverna ta reda på vad orden betyder och vilka ord vi använder i dag för ungefär samma sak.
- I boken finns flera exempel på talesätt och idiomatiska uttryck som exempelvis ”hellre lite lort i hörnen än ett rent helvete”, ”dumhet och rädsla håller folket i schack” och ”som grädde på moset”. Samla på uttrycken under läsningens gång och be eleverna fundera på vad de betyder. Läs gärna texten där uttrycken står för att eleverna ska få ett sammanhang. Låt eleverna ta reda på vad de betyder och använda uttrycken i nya sammanhang.

- Sättet som hundarna och människorna talar i boken säger något om vilka de är. Låt eleverna fundera över vilken betydelse det har för berättelsen att Lonna talar bred dialekt eller varför Jack och Martin svär så mycket.

Efter läsningen

Efter läsningen passar det att ha ett avslutande boksamtal. Här finns också förslag på kreativa övningar att göra i anslutning till boken.

Boksamtal

Samtala utifrån nedanstående frågor.

1. Hur gick det för Martin och hans vänner i boken? Slutade det lyckligt eller olyckligt?
2. Vad tyckte du var det mest intressanta/mest spännande i boken?
3. Vem skulle du vilja vara i berättelsen? Berätta varför?
4. Var det något som du tyckte var konstigt eller inte förstod i berättelsen? Vad var det i så fall?
5. Vad tror du författaren vill säga med boken?
6. Varför tycker Jack att det är viktigt att läsa tidningen? Vad tror du han menar när han säger att det är viktigt att vara upplyst?
7. Direktör Stenberg avslöjar Jack för polisen, trots att han lovat att inte göra det. Varför gör han det? Tycker du att han gör rätt?
8. Många hundar och människor i boken är inte enbart onda eller goda. De kan, som Pär Pärsson till exempel, vara både och. Förklara på vilket sätt Pär Pärsson är både ond och god. Vilka andra hundar/människor i boken tycker du har både bra och dåliga sidor?
9. Jack har berättat om hur underbart det är hos änkefru Nilsson på Solsäter, men när de kommer dit är det inte alls som han har beskrivit

det. Hur tror du att Jack hade reagerat om han hade fått uppleva Solsäter? Har du någon gång varit med om något liknande när någon eller något inte har levt upp till dina förväntningar? Vad var det? Hur kände du då?
10. Det finns en fortsättning på boken som heter Kattjägarna. Vad tror du kommer att hända med Martin och hans vänner i nästa bok?

Rita/måla en scen ur boken

Välj en händelse eller scen ur boken och rita/måla den. Hur kan du berätta om händelsen med hjälp av bilden? Vilka personer/djur ska vara med i bilden? Hur kan du använda skuggor och färg för att få fram rätt känsla?

Skriv Jacks dagbok

Tänk dig att du är Jack. Välj en scen ur boken där Jack är med. Låt honom sedan skriva om händelsen i sin dagbok. Vad hände? Vad såg han? Vad hörde han? Vilka dofter kände han? Vad tänkte han? Vilka känslor hade han? På vilket sätt skiljer sig Jacks upplevelse mot den som Martin har?

Sjung ”Rasslet i tiden”

I slutet av boken finns text och noter till sången ”Rasslet i tiden”. Spela och sjung sången tillsammans.

Hundägarna är skriven av Frida Nilsson
med illustrationer av Alexander Jansson.

Missa inte *Kattjägarna*, del två.

nok.se/titlar/allmanlitteratur-barn-och-ungdom/hundagarna